

การพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และ การรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย

A Development of Framework of Competencies Assessment for Thai
Student Teachers' Learning Management and Specific Content Knowledge

อุภาวัฒน์ นามศิริ 1
Uphawan Namhiran

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Program of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย 2) สร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย 3) หาดัชนีความสอดคล้องของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 78 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 30 คน ในกิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านการสอนด้วยการทดลองสอนแบบจุลภาคใช้เวลาเรียนต่อเนื่อง 15 สัปดาห์ ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 – มีนาคม พ.ศ. 2559 ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือของเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดในระดับสูง จึงสามารถนำไปประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทยได้ 2) การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย พบว่าคะแนนสอบการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้, การรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย, ดัชนีความสอดคล้องของการประเมิน

Abstract

The purpose of this research was to (1) develop framework of competency assessment on learning management and specific content knowledge for Thai student teachers, (2) develop competency assessment form on learning management and specific content knowledge of Thai student teachers (3) investigate the Rater Agreement Index (RAI) of framework of competency assessment on learning management and achievement of specific content knowledge of Thai student teachers. The population in this research was 78 student teachers in the Thai program, Faculty of Education and Sample was 30 Thai student teachers in the Thai Program, Faculty of Education, who were obtained by Simple Random

Sampling, whose activity of preparation in micro-teaching instruction was undertaken across 15 weeks during August 2015 to March 2016. The research findings revealed as follows: 1) The framework of competency assessment on learning management created by researcher was highly suitable and reliable in respect of criterion of assessment and indicator, which could be implemented in competency assessment of student teachers of Degree of Education, Program in Thai. 2) The results of achievement in knowledge of specific content of Thai Language indicated that the student teachers' achievement score after learning was higher than the criterion score of 70% at the 0.05 level of statistical significance.

Keywords: Teaching Competencies, Assessment Framework, Specific Thai Content Knowledge, Rater Agreement Index

บทนำ

สภาพการจัดการเรียนการสอน สาขาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยพบปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรมุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างแยกส่วน นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติงานในสภาพจริง จากการนิเทศการสอนพบว่านักศึกษาครูส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการในขณะออกไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยเฉพาะปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนไม่สามารถสอนความรู้ในเนื้อหาที่ตนเองรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจ เนื้อหาดังกล่าวได้ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นปัญหาจากการขาดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการสอนรายวิชาต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยดังที่กล่าวมาแล้ว

ภารกิจสำคัญอีกประการของคณะครุศาสตร์ ก็คือ ทำหน้าที่เป็น “ครูของครู” ที่ต้องผลิตและพัฒนา นักศึกษาครูให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นำทักษะและความรู้ที่จำเป็นจากกระบวนการ

เรียนการสอนไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงได้ ในการผลิตและพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายให้นักศึกษามีความรู้ในเนื้อหาและมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่ การรู้วิชาเฉพาะด้าน (Specific Content Knowledge) การรู้วิธีการสอน (Pedagogical Content Knowledge) และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (Teaching Competency)

ความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาเรื่องการเรียนรู้วิชาเฉพาะด้าน การรู้วิธีการสอน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูของกลุ่มวิชาภาษาไทย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้และการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ดังนั้นกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูกลุ่มวิชาภาษาไทย ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนานักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
2. เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
3. เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย

ขอบเขตการวิจัย

ก) ขอบเขตด้านรูปแบบการวิจัย
งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครู กลุ่มวิชาภาษาไทย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนในกลุ่มวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) การวิจัยนี้มุ่งที่จะการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย

2) การสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผล และครูผู้สอนในภาษาไทย

ข) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย หรือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ นักศึกษาศาขาวิชาภาษาไทย รุ่นที่ 55 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 78 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีการสร้างรูปแบบกรอบการประเมินผลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและหาผลสรุปการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างกรอบการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้าน มีขั้นตอนคือ การสร้างกรอบการประเมินคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ ตามตัวชี้วัดในการประเมินผลการสอนของนักศึกษาครูภาษาไทย ประยุกต์แนวคิดตามกรอบแนวทางการสอน (Framework for Teaching) ของ Danielson ซึ่งกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้จะกำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 ด้าน คือ การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังสอน) ในการประเมินแต่ละด้าน กำหนดให้มีระดับคะแนน 4 ระดับ คือ เริ่มต้น (Beginning) เริ่มชำนาญ (Approaching Proficient) ชำนาญ (Proficient) และยอดเยี่ยม (Distinguished) โดยระดับคะแนนสูงสุดย่อมบ่งบอกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ตลอดจนการสร้างกรอบการประเมินความรู้ความสามารถการรู้

วิชาเฉพาะด้าน คือ ภาษาไทย โดยได้กำหนดขอบเขตการประเมินไว้ 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา (Content Domain) และ และด้านพฤติกรรมกรเรียนรู้ (Cognitive Domain) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านเนื้อหา หมายถึง การประเมินผลด้านเนื้อหาในแบบทดสอบวัดการรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย คือ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านภาษาไทย (หลักสูตรแกนกลาง) ประกอบด้วย 5 กลุ่มสาระ ดังนี้

กลุ่มสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

กลุ่มสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มสาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือก ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

กลุ่มสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้ เป็นสมบัติของชาติ มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

กลุ่มสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2) ด้านพฤติกรรมกรเรียนรู้ หมายถึง การประเมินผลด้านพฤติกรรมกรเรียนรู้ในแบบทดสอบวัดการรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมกรเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้/ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะกระบวนการทางภาษาไทย

โดยกำหนดน้ำหนักของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

- ความรู้/ความเข้าใจ น้ำหนักการประเมิน

ร้อยละ 35

- ทักษะทางภาษาไทย น้ำหนักการประเมิน

ร้อยละ 35

- การประยุกต์ใช้ความรู้ น้ำหนักการประเมิน

ร้อยละ 30

2. การสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย คือ การสร้างแบบประเมินความรู้ความสามารถของนักศึกษาครูภาษาไทยตามกรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้าน ประกอบด้วยด้านเนื้อหา และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ

3. การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบ ในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง สอดคล้องทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความสอดคล้องสูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน ด้านกลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) และลำดับสุดท้ายด้านการวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอนตามลำดับ

4. การวิเคราะห์คะแนนด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนและคะแนนเกณฑ์ด้วยสถิติการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีดังนี้

1. การสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย จากการการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้การวิเคราะห์

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม มีผลวิเคราะห์ดังนี้

1) กำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 ด้าน คือ 1) การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน 2) การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ 3) กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 4) ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน และ 5) สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังสอน)

2) กำหนดกรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ด้านเนื้อหาเป็นเนื้อหาภาษาไทยของหลักสูตรแกนกลางประกอบด้วย 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู การพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้/ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะกระบวนการทางภาษาไทย

2. การสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย นำมาสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ได้ดังนี้

1) แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีระดับคะแนน 4 ระดับ คือ เริ่มต้น (Beginning) เริ่มชำนาญ (Approaching Proficient) ชำนาญ (Proficient) และยอดเยี่ยม (Distinguished) ซึ่งระดับคะแนนสูงสุดย่อมบ่งบอกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด

2) แบบประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ ที่มีค่าความยาก 0.25-0.74 ค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.54 และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Lovett Reliability) 0.804

3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบ ในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง สอดคล้องทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความสอดคล้องสูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน $RAI = 0.9760$ ด้านกลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มี

ประสิทธิภาพ RAI = 0.9540 การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ (RAI = 0.9500) ด้านสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) RAI = 0.9458 และลำดับสุดท้ายด้านการวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน RAI = 0.9293 ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์คะแนนด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนและคะแนนเกณฑ์ด้วยสถิติการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample) เพื่อการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยหลังเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.37 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าคะแนนการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยของนักศึกษาครุภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

อภิปรายผล

1. การสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งจุดอ่อนนี้ได้รับการแก้ไขให้หมดไปหรือเหลือน้อยที่สุดเท่าที่ผู้วิจัยจะพึงกระทำได้ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงระดับความสอดคล้องของคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้ประเมิน 5 คน จะมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 หากค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินให้คะแนนสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกันทุกตัวชี้วัดในเกณฑ์การประเมินตามกรอบการประเมินฯ ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน มีค่าดังนี้ ด้านผลย้อนกลับและการประเมินผล ผู้เรียน RAI = 0.9760 ด้านกลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ RAI = 0.9540 การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ RAI = 0.9500 ด้านสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) RAI = 0.9458 และลำดับ

สุดท้ายด้านการวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน RAI = 0.9293 แสดงให้เห็นว่าผู้ประเมินให้คะแนนด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกันทุกตัวชี้วัดตามเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ที่สร้างขึ้นมีความน่าเชื่อถือของเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดในระดับที่สูงมาก สามารถนำไปประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครุ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทยได้

2. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย

ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนและคะแนนเกณฑ์ด้วยสถิติการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยหลังเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.57 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยของนักศึกษาครุภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เนื่องจากการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายในรายละเอียดดังนี้

2.1 การพัฒนาความรู้ในสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครุภาษาไทย การรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย และการรู้วิธีสอนของนักศึกษาครุเป็นงานที่ค่อนข้างยากและท้าทายครูผู้สอนสายครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เนื่องจากสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครุ การรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย และการรู้วิธีสอนของนักศึกษาครุมีหลายองค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างซับซ้อน อย่างไรก็ตาม Baxter & Lederman (1999: 158) ได้เสนอว่าในการวัดความรู้ในเนื้อหาพจนานุกรม (Pedagogical Content Knowledge;

PCK) ว่าควรวัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ สิ่งที่ครูผู้สอนรู้ สิ่ง ที่ครูผู้สอนปฏิบัติ และเหตุผลในการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยใช้วิธีวัดที่ประกอบด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายที่ เรียกว่า Multi-method evaluation เพราะไม่มีวิธีวัดวิธีใดวิธีหนึ่งที่สามารถวัดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนได้ครบ และครอบคลุมทุกองค์ประกอบ (Baxter, J. A. & Lederman, 1999 : 158-159) วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะประกอบด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย อาจประกอบด้วย การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ ก่อนและหลังการสอน การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การอภิปรายเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง การเก็บรวบรวมชิ้นงาน การเขียนอนุทินสะท้อนแนวคิด และการตรวจแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

2.2 ผู้วิจัยได้สร้างและออกแบบกำหนดการสอนและการฝึกทักษะการสอนด้วยการสอนแบบจุลภาค โดยในกำหนดการสอน เรื่อง การทดลองสอนแบบจุลภาค (Micro teaching) เป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติทดลองสอนจริงของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่ง กำหนดการสอนนี้ได้กำหนดภาระงานให้นักศึกษาดำเนิน การสอนซ้ำ เมื่อทดลองสอนไม่ผ่านจะต้องสอนซ้ำจนกว่า จะผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 70 ตามเกณฑ์และตัวชี้วัด ตามกรอบการประเมินด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนักศึกษาพบข้อบกพร่องจากการฝึก ทักษะอาจารย์เทคนิคจะแก้ไขข้อบกพร่องทันทีและบันทึก ผลสะท้อนกลับไปยังนักศึกษาหลังจากการปฏิบัติการสอน เสร็จสิ้น

ทั้งนี้ การสอนแบบจุลภาคจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำไปฝึกทักษะการสอนก่อนไปปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา ซึ่งการฝึกทักษะต่างๆ มีขั้นตอนดังนี้ การเตรียม (Plan) การสอน (Teach) วิจารณ์ (Critique) เตรียมใหม่ (Re-plan) สอนใหม่ (Reteach) ศึกษามุมมอง (View) วิจารณ์ (Critique) และเสร็จสิ้นการสอน (Finish) จะเห็น ได้ว่าการฝึกทักษะการสอนด้วยการสอนแบบจุลภาคเป็นพื้นฐานในการสอนจริงในชั้นเรียนได้จริง เพราะช่วยให้นักศึกษา ครูเกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น และยัง ช่วยให้ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ หรือฝึก

ซ้ำเพิ่มเติมได้อีกด้วยการสอนแบบจุลภาค คือ การสอนใน สถานการณ์จริง แต่ในลักษณะที่ย่อส่วนทั้งบทเรียน ชั้นเรียน และเวลา โดยมีลักษณะสำคัญคือเป็นการสอนที่มีลักษณะ เหมือนการสอนจริง เป็นการสอนที่ย่อส่วนลงมาเพื่อลดความ ยุ่งยากของสถานภาพการสอนและช่วยให้มีโอกาสฝึกสอน การสอนได้หลายคนในเวลาอันจำกัด ผู้ฝึกกำหนดเป้าหมาย ในการฝึกแต่ละครั้ง ช่วยให้ผู้ฝึกได้เห็น “ผลย้อนกลับ” ของ การสอนจริง และช่วยให้ผู้สอนได้มีโอกาสแก้ไขจุดอ่อนของ ตนโดยการแก้ไขบทเรียน หรือวิธีการสอนให้โอกาสทดลอง สอนใหม่กับนักเรียนชุดใหม่ เพื่อติดตามดูผลได้ในภายหลัง การแก้ไขแล้วจนกว่านักศึกษาครูจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การวิจัยนี้ เมื่อนำกระบวนการฝึกแบบนี้มาใช้ร่วมกับ แบบประเมินการทดลองสอน ที่ออกแบบตามกรอบการ ประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชา เฉพาะด้านภาษาไทย ทำให้นักศึกษาครูเกิดเกิดความ ชำนาญ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น และยังช่วยให้ได้มี โอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ หรือฝึกซ้ำเพิ่มเติม ได้ เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้ฝึกได้เห็น ผลย้อนกลับ ของการ สอนจริงเพราะในการประเมินการทดลองสอนตามกรอบ การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชา เฉพาะด้านภาษาไทยจะให้นักศึกษาครูทราบข้อบกพร่อง และนำข้อผิดพลาดต่างๆ ไปปรับปรุง ก่อนมาทดลองสอน อีกครั้งแล้วประเมินซ้ำด้วยกรอบการประเมินสมรรถนะด้าน การจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านของครูภาษาไทย ที่ผู้วิจัยออกแบบ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาครู จากกลุ่มตัวอย่าง 30 คนที่ผ่านการทดลองสอนแบบจุลภาค ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการรู้วิชาภาษาไทย หลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึง สามารถสรุปได้ว่าคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยของนักศึกษา ครูภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งเป็นผลดี อีกประการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อม ก่อนออกฝึกสอนในสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตควรนำ กระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ที่ออกแบบตาม กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้

วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย จะส่งผลให้นักศึกษาครูเกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น และยังช่วยให้ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ หรือฝึกซ้ำเพิ่มเติมได้ เป็นการเตรียมความพร้อมที่ช่วยให้นักศึกษาได้เห็น “ผลย้อนกลับ” ของการสอนจริงจากผลการประเมินการทดลองสอน ตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยได้

2. เครื่องมือประเมินผลด้านการปฏิบัติที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubrics) ที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ควรนำเครื่องมือประเมินผลด้านการปฏิบัติมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (ตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้) ก่อนนำไปประเมินเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานในด้านการประเมินผลสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกัน ทุกตัวชี้วัดในเกณฑ์การประเมินตามกรอบการประเมินฯ ซึ่งในรายงานการวิจัยนี้พบว่ากรอบการประเมินฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสม เทียบตรงและมีความน่าเชื่อถือของเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดในระดับที่สูงมาก (RAI ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.9293-0.9760)

จึงสามารถนำไปประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทยได้

3. เนื่องจากความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะด้านภาษาไทย และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูมีหลายองค์ประกอบและทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน งานวิจัยที่ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะดำเนินการต่อไป คือ การพัฒนาความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอน (Pedagogical Content Knowledge; PCK) ของนักศึกษาครู ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงลึกที่กระทำกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครูโดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณควบคู่กันไป ด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการเรียนการสอนในวิชาวิธีสอน การสังเกตการสอนในวิชาวิธีสอนหรือในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การสัมภาษณ์นักศึกษาครูก่อนหรือหลังการสอน การสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในวิชาวิธีสอน และการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ การเขียนอนุทิน การเก็บรวบรวมชิ้นงานรวมถึงสื่อที่นักศึกษาครูผลิตขึ้น การนำเสนอข้อเสนอแนะหรือปัญหาหลังการสอน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการคุรุสภา. (19 กันยายน 2556). ราชกิจจานุเบกษา ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. 130, (130 ง). หน้า 65-71.
- ฉวีวรรณ กินาวงค์. (2527). หลักการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ชะรอยวรรณ ประเสริฐผล และคณะ. (2556, ตุลาคม). รูปแบบการพัฒนสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ 15(5) : 4-53.
- ซ็ว เถาว์ซาลี. (2534). การนิเทศการสอน. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2538). ครูและอาชีพของครู. ประชาศึกษา, 45 (9), 34 – 40.
- ดวงมน จิตรจันทน์, [บรรณาธิการ.]. (2551). ภาษากับความคิดและการสื่อสาร. ปัตตานี: โรงพิมพ์มิตรภาพปัตตานี.
- นันทกา วารินิน. (2557). รูปแบบการพัฒนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาและ เรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรทิพย์ ไชยโส. (2556). การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ ของนิสิตครูเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พึงใจ สีนธวานนท์. (2519). การจัดการสอนแบบจุลภาค. หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- Baxter, J. A., & Lederman, N. G. (1999). Assessment and measurement of pedagogical Content knowledge. In J.Gess-Newsome & N. G. Lederman(Eds.), “Examining pedagogical content knowledge” (pp. 147-161).Dordrecht, The Netherlands: KluwerAcademic Publisher.
- Bell, J., Veal, W. R., & Tippins, D. J. (1998). “The evolution of pedagogical content knowledge in prospective secondary physics teachers”. Paper presented at theannual meeting of the National Association for Research in Science Teaching, San Diego, CA.
- John H. Bushman. (1973). Flanders Interaction Analysis: For the Teacher of English. National Council of Teachers of English.
- Judith A. Burry-Stock และคณะ (1995). Assessing the use of language learning strategies worldwide with the ESL/EFL version of the strategy inventory for language learning (SILL). System. Volume 23, Number 1, 1 February 1995, pp. 1-23(23).
- Lederman, N.G.; & J. Gess-Newsome. (1999). Reconceptualizing secondary science teacher education. In J. Gess-Newsome and N.G. Lederman (Eds.), Examining pedagogical content knowledge: The construct and its implications for science education (pp.199–213).